

Др Татјана Брзуловић
Станисављевић
Др Драгана Столић

**Ауторско право у
библиотечко-информационој
делатности: дигитализација и дела
непознатог
или недоступног носиоца права
(orphan works)**

2023.

Имовинска права аутора

- ◆ Дигитализација: умножавање дела
(Имовинско право)

- ◆ Аутор – Право – Дело

Према ЗАСП-у (чл. 2), ауторским ДЕЛОМ сматрају се, нарочито:

- 1) писана дела
- 2) говорна дела (предавања, говори, беседе и др.);
- 3) драмска, драмско-музичка, кореографска и пантомимска дела, као и дела која потичу из фолклора;
- 4) музичка дела, са речима или без речи;
- 5) филмска дела (кинематографска и телевизијска дела);
- 6) дела ликовне уметности (слике, цртежи, скице, графике, скулптуре и др.);
- 7) дела архитектуре, примењене уметности и индустријског обликовања;
- 8) картографска дела (географске и топографске карте);
- 9) планови, скице, макете и фотографије;
- 10) позоришна режија.

Дело

- ◆ ФОРМА – може да постоји независно од свог творца
- ◆ Садржи ОРИГИНАЛНИ ДУХОВНИ ДОПРИНОС
- ◆ Може да буде незавршено, необављено; под заштитом су и делови дела

Ауторско ДЕЛО (чл. 4, 5 и 7)

◆ Статус ауторског дела:

- **необјављено**
- **објављено**
- **издато**

◆ Врсте дела:

- **изворна**
- **прераде**
- **збирке**

Врста дела директно утиче на обим овлашћења; подразумева обавезу прибављања дозволе како од носиоца ауторског права на делу прераде односно збирке, тако и од носиоца права на изворном делу или делима

Аутор

- ◆ **Физичко лице које је створило дело**
- ◆ **Својство аутора није ствар избора и није преносиво**
- ◆ **Могу се пренети (уступити) поједина овлашћења (уговор, наслеђивање или непосредно на основу закона)**
- ◆ **Лице које није аутор, а које је стекло нека овлашћења, назива се носиоцем ауторског права.**
- ◆ **Носиоци ауторског права су:
аутор (изворни) и друга лица (дериwативни)**

Коаутор

- ◆ **Коаутори:** више аутора који су *вољно* учествовали у стварању дела. Подразумева *стваралачку сарадњу* и *недељивост* стварачког доприноса.
 - **Није коаутор:** лице које је пружио организациону, техничку, финансијску помоћ, које је дало подстрек или идеју
 - Доприноси појединих коаутора не могу постојати самостално, већ само као део целине
 - Доприноси припадају истој области стваралаштва

Субјективно ауторско право

◆ Право које штити аутора поводом његовог ауторског дела.

◆ Ауторско право је **искључиво** – једино титулар може да користи, и да забрани другима да користе предмет заштите

Овлашћења:

- ◆ **Личноправна** – заштита моралних права аутора
- ◆ **Имовинскоправна** – заштита ауторових материјалних интереса

Личноправна овлашћења

1) Овлашћење за признање ауторства (право патернитета) – (ЗАСП, чл. 14)

Основ за супротстављање плагијаризму

2) Овлашћење на назначење имена аутора – да се име назначи на сваком примерку дела (ЗАСП, чл. 15)

3) Овлашћење на објављивање дела – аутор је овлашћен да објави, односно да забрани другима да објаве (ЗАСП, чл. 16)

**4) Овлашћење на заштиту интегритета дела – заштита „иствоветности дела приликом сваког облика његовог јавног саопштавања (испољавања)“ (Марковић, Поповић, стр. 58) (ЗАСП, чл. 17) > скраћивање, измене, прераде, преводи
> измене не смеју да вређају част и углед аутора**

5) Овлашћење на супротстављање недостојном коришћењу дела (ЗАСП, чл. 18)

Имовинскоправна овлашћења

- ◆ Економско искоришћавање дела, као и дела која су настала као прераде
- ◆ Из практичних разлога аутор препушта или допушта коришћење дела
- ◆ Коришћење у *телесном облику* (производња и пуштање у промет примерака дела, као робе) или *бестелесном* (услуге јавног саопштавања) (Марковић, Поповић, стр. 60)

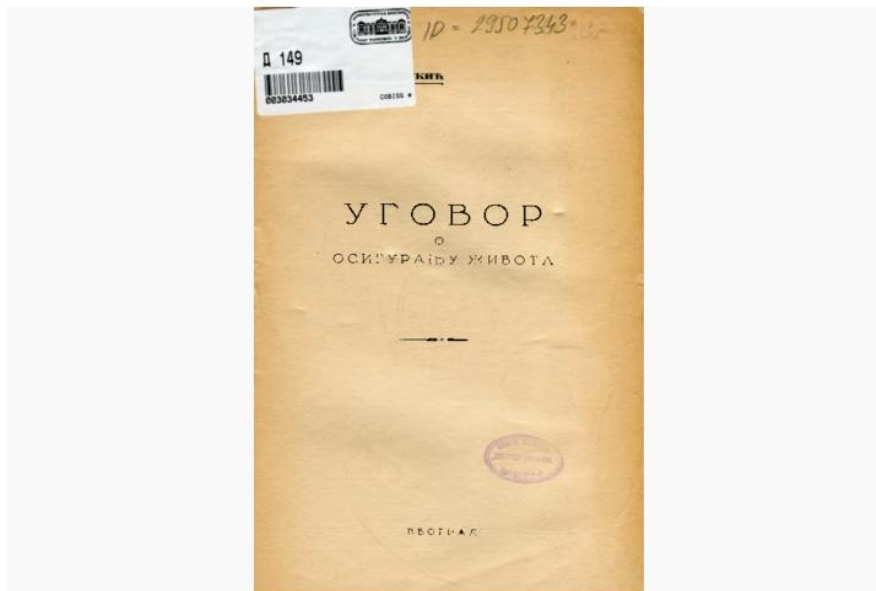

Пракса

- ◆ Пројекат
- ◆ Дигитализација докторских дисертација одбрањених до 1941. године: дисертације научника из Србије одбрањене на страним универзитетима и дисертације са Београдског универзитета (1905-1941)
- ◆ Дисертације са БУ: 140
- ◆ Дисертације са страних универзитета: 42
- ◆ У отвореном приступу: више од 50 (до 1/3)

« Povratak na rezultate pretrage

Naslov (srp)

Уговор о осигурању живота : Doktorska disertacija

<https://phaidrabg.bg.ac.rs/open/o:8831>

Identifikatori

<https://phaidrabg.bg.ac.rs/o:8831>

29507343

1525

Vlasnik

Dragana Stolic

Vrste objekata

PDF DOCUMENT (PDF/A (142 str.))

Verzija

Verzija 1

Linkovi objekta

Pogledajte u pretraživaču
Preuzimanje (8.29 MB)
Dublin Core
LOM shema metapodataka

Uređivanje objekta

Editor metapodataka
Prava pristupa
Kreirajte novu verziju

Inoteze.unilib.rs

BU - Zivan M. Lukic, Beograd, 1929 (1).pdf

1 / 22

100%

ÉTUDE DES FERMENTS

DES

Glucosides & des Hydrates de Carbone

Chez les Mollusques et chez les Crustacés

PAR

Jean GIAJA

DOCTEUR ÈS SCIENCES

Измене Закона о АП

- ◆ Разлог – да се домаћи пропис усклади са прописима Европске уније
 - Директива ЕУ 2012/28 о одређеним дозвољеним коришћењима ауторских дела чији аутор није познат
 - Директиве ЕУ 2014/26 о колективном остваривању ауторског и сродних права и о уступању интернетских права на музичким делима за више државних територија на унутрашњем тржишту
- ◆ Закон о потврђивању Маракешког уговора за омогућавање приступа објављеним делима од стране лица која су слепа, слабовида или на други начин онемогућена да користе штампане материјале ("Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 1/2020)

Нацрт Закона

- ◆ <https://www.zis.gov.rs/wp-content/uploads/nacrt-zakona-o-autorskom-i-srodnim-pravima-16-01-2023-min.pdf>

Рад на допунама и изменама ЗАП

- ◆ Јесен 2021.
- ◆ Радна група за измене закона:
представник библиотекара (НБС)
- ◆ Интерна радна група (Народна
библиотека Србије и Универзитетска
библиотека СМ)

Предлози библиотека

- ◆ Терминолошке исправке (“јавне библиотеке”)
- ◆ Истраживачки подаци
- ◆ Умножавање књига / „разумног дела публикација“

Проблеми

- ◆ Неразумевање положаја библиотека
- ◆ Неприхватање највећег броја сугестија
- ◆ Више заступа интересе аутора

Литература:

1. Baza podataka o delima siročići. Dostupno na:

<https://euipo.europa.eu/ohimportal/en/orphan-works-database>

2. Directive (EU) 2019/790 on copyright and related rights in the Digital Single Market and amending Directives 96/9/EC and 2001/29/EC [Direktiva (EU) 2019/790 o autorskim i srodnim pravima na jedinstvenom digitalnom tržištu i izmeni direktiva 96/9/EZ и 2001/29/EZ], Official Journal Legislation, 130, 17.5.2019, p. 92–125.

Preuzeto sa: <https://eurlex.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj>

3. Directive 2001/29/EC on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society, [Direktiva 2001/29/EC o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacionom društvu.], Official Journal Legislation, 167, 22.6.2001, p. 10–19.

Preuzeto sa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32001L0029>

4. Directive 2012/28/EU on certain permitted uses of orphan works [Direktiva o određenim dozvoljenim načinima korišćenja dela siročadi], Official Journal Legislation, 299, 27.10.2012, p. 5–12.

Preuzeto sa: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0028>

Литература:

5. Popović, D. (2018). Pravni režim digitalizacije primeraka autorskih dela u pravu Srbije i u pravu Evropske unije: Vuk Radović (urednik). Usklađivanje poslovnog prava Srbije sa pravom Evropske unije, Beograd, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, str. 243-260
6. Pravilnik o bližim uslovima za digitalizaciju kulturnog nasleđa, *Službeni glasnik RS*, br. 76/18
Smernice za digitalizaciju kulturnog nasleđa Republike Srbije. 2017. Ministarstvo kulture i informisanja. Dostupno na:
<http://www.kultura.gov.rs/docs/dokumenti/propisi-iz-oblasti-kulture/smernice-za-digitalizaciju-kulturnog-nasledja-u-republici-srbiji.pdf>
7. Strategija Vlade RS. 2018. Strategija razvoja intelektualne svojine za period od 2018. do 2022. godine. *Sl. glasnik RS*, br. 78/18
8. Vukićević, V. B. (2011). Digitalizacija kulturnog nasleđa u funkciji ostvarivanja ciljeva kulturne politike. *Kultura*, (130), str. 165-182
9. Zakon o autorskom i srodnim pravima, *Sl. glasnik RS*, br. 104/09, 99/12, 29/16 – odluka US i 66/19.

Литература

10. **Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima. // Državni zavod za intelektualno vlasništvo (studen 2018). Dostupno na:**
http://www.dziv.hr/files/File/zastita/zakon_autorsko_HR.pdf
11. **Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP, 59/19 in 130/22) Dostupno na:**
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO403>
12. **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima. // Narodne novine (listopad 2014). Dostupno na:**
https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_127_2400.html
13. **Marković S., Popović, D. (2018). Pravo intelektualne svojine. Beograd, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu**
14. **Поповић, Д. (2013). Дигитализација ауторских дела и приступ делима недоступног титулара ауторског права. Право и привреда, 50, 4-6, 726–743**

HVALA NA PAŽNJI!

brzulovic@unilib.rs

stolic@unilib.rs

